

קלפי שיח רב־תחומי – 🏆 תיכון

חלק 1 מתוך 2 · 40 קלפים · 🌍 אדם, סביבה ומרחב · 💬 שפה, מילים וכוחן · 🤖 טכנולוגיה, עתיד ואנושיות · 🌱 חוסן אישי, בחירה ומנהיגות · 🤝 חברות ושייכות

תלמיד **להדפסה וגזירה**

✂️ איך מדפיסים?

1. הדפיסו דו־צדדי (היפוך לאורך הצד הארוך) – מאחורי כל קלף יודפסו שאלות ההמשך שלו. אפשר גם להדפיס חד־צדדי ולהדביק גב לגב.
2. גזרו לאורך הקווים המקווקווים.
3. מומלץ להדפיס על בריסטול או לנילון.

התחומים בחלק הזה

תחום	הקלפים
🌍 אדם, סביבה ומרחב	הנוף שבלב · מסע מצפון לדרום · אקלים ורגש · גבולות וגשרים · מפה אישית · מקום ושייכות · עיר, כפר ומה שביניהם · מקום שנעלם
💬 שפה, מילים וכוחן	משמעות נסתרת · כוחן של מילים · דיוק לעומת רגש · גיבור ואנטי-גיבור · קול פנימי · מילים שמרפאות · שפה של מסכים · שפת אם, שפת בית
🤖 טכנולוגיה, עתיד ואנושיות	אדם מול מכונה · זיכרון דיגיטלי, זיכרון אנושי · חדשנות ומסורת · 48 שעות בלי מסך · חיבור מחדש · פרטיות ושקיפות · מי אחראי להמצאה? · מי בוחר בשבילנו?
🌱 חוסן אישי, בחירה ומנהיגות	מנהיגות שקטה · כישלון כמנוף לצמיחה · בחירה ואחריות · הקול האחר · שיעור אחד לעולם · חלומות ומציאות · חוסן ופגיעות · זמן כבחירה
🤝 חברות ושייכות	מהי חברות? · להיות החדש/ה · היחיד והקבוצה · ריב, סליחה ותיקון · הכלה אמיתית · קשרים מקוונים · כולם עושים את זה · שייכות וזהות
🔬 מדע וטבע	
🕯️ מורשת, חגים ומשפחה	
🏛️ אזרחות, כללים וקהילה	
🎨 אמנות ויצירה	

תחום	הקלפים
💰 כסף ובחירות כלכליות	

🤝 כללי השיח

- מקשיבים עד הסוף.
- מדברים בגוף ראשון.
- מותר לוותר: "אני עובר/ת".
- מה שנאמר כאן – נשאר כאן.

אדם, סביבה ומרחב

הנוף שבלב

בחרו מקום בארץ שקשור לסיפור אישי או לטקסט ספרותי שלמדתם. באיזו מידה הנוף – אור, מרחק, צפיפות, אקלים – מעצב את הדמויות, את הקצב של הסיפור ואת האופן שבו אנחנו עצמנו מרגישים ופועלים?

ספרות

אדם, סביבה ומרחב

מסע מצפון לדרום

אתם מתכננים מסע הליכה או אופניים מקצה הארץ בצפון ועד קצה הדרום, ובוחרים שלוש תחנות היסטוריות או תרבותיות בלבד. אילו תחנות תבחרו, ואיזה 'סיפור של הארץ' הבחירה שלכם מספרת – ואיזה סיפור היא משאירה בחוץ?

גיאוגרפיה

אדם, סביבה ומרחב

אקלים ורגש

במדע ובגיאוגרפיה אנחנו מודדים מזג אוויר; בספרות הוא הופך לרגש. איזו תופעת טבע – שרב, סערה, ערפל, זריחה אחרי גשם – מתארת היטב שלב בחיים או מצב נפשי, ומה גבולות ההשוואה הזאת?

מדע

אדם, סביבה ומרחב

גבולות וגשרים

גבול יכול להיות קו בין אנשים, כלל ביצירה או 'עד כאן' אישי. האם גבולות מגבילים את החופש שלנו, או דווקא מאפשרים ביטחון, זהות ויצירתיות? תנו דוגמה מתחום החברה או האמנות.

חברה

אדם, סביבה ומרחב

מפה אישית

אילו הייתם משרטטים 'מפה רגשית' של השבוע האחרון – הרים של אתגר, עמקים של מנוחה, נהרות של זרימה – אילו תחנות היו בה? ומה מפה כזאת יכולה לגלות שיומן רגיל לא מגלה?

גיאוגרפיה

אדם, סביבה ומרחב

מקום ושייכות

מה הופך מקום ל'בית'? האם זה המקום שבו נולדנו, המקום שבו אנחנו גרים עכשיו, או המקום שבו מישהו מחכה לנו? איך עונים על זה אנשים שעברו דירה, עיר או ארץ?

גיאוגרפיה

אדם, סביבה ומרחב

עיר, כפר ומה שביניהם

הסביבה הפיזית – עיר צפופה, כפר שקט, שכונה בפריפריה, יישוב במדבר – מעצבת הזדמנויות, הרגלים וקשרים. עד כמה המקום שבו אדם גדל קובע את מי שיהיה, ועד כמה הוא חופשי לבחור אחרת?

אזרחות

אדם, סביבה ומרחב

מקום שנעלם

מקומות משתנים: שכונה נבנית מחדש, שדה הופך לכביש, חנות ישנה נסגרת. מה הולך לאיבוד כשמקום משתנה, ומה נשאר – בזיכרון, בשמות, בסיפורים? האם יש לנו חובה לשמר מקומות?

מורשת

שפה, מילים וכוחן

משמעות נסתרת

קחו פתגם או צירוף מוכר ושנו בו מילה אחת בלבד, כך שהמשמעות תתהפך. מה הניסוי מלמד על היחס בין מילה בודדת למשמעות של שלם – ועל הכוח של מי שבוחר את המילים?

לשון

שפה, מילים וכוחן

כוחן של מילים

השפה משתנה כל הזמן – סלנג, מילים חדשות, מילים שנעלמות. האם השפה משקפת את המציאות שלנו, או שהמציאות שלנו נוצרת במידה רבה דרך המילים שאנחנו בוחרים? נמקו עם דוגמה.

לשון

שפה, מילים וכוחן

דיוק לעומת רגש

יש רגעים שבהם אנחנו רוצים לנסח משהו מדויק, ויש רגעים שהרגש גדול מכל ניסוח. מה קל לכם יותר לבטא – מחשבה או רגש? והאם דיוק לשוני מחליש את הרגש או דווקא מעצים אותו?

ספרות

שפה, מילים וכוחן

גיבור ואנטי-גיבור

בספרות אנחנו פוגשים דמויות שאינן טובות לגמרי ואינן רעות לגמרי. האם יש בכלל אדם 'טוב לחלוטין' או 'רע לחלוטין'? חתכו דוגמה מסיפור, ממחזה או מההיסטוריה (בלי אנשים חיים).

ספרות

⛈️ אקלים ורגש + המשך

שאלות המשך:

- מה ההבדל בין רגש לבין 'מזג אוויר' רגשי חולף? האם הדימוי עוזר להבין את עצמנו או מסתיר משהו?
- הביאו דוגמה מטקסט שבו תופעת טבע משקפת או דווקא מנוגדת למה שהדמות מרגישה. למה הסופר/ת בחר/ה בזה?

💡 ה___ דומה ל___ כי ___, אבל שונה בכך ש___.

✍️ כתבו פסקה שמשלבת הסבר מדעי של תופעת טבע עם דימוי רגשי שלה.

🤝 שיתוף רשות

🚲 מסע מצפון לדרום + המשך

שאלות המשך:

- כל מסלול הוא גם עמדה: מי מספר את ההיסטוריה של מקום, ואילו קולות נשמעים פחות? איך תאזנו את המסלול?
- איך משתנים הנוף, האקלים, האוכלוסייה ואורחות החיים לאורך המסלול – ומה זה מלמד על הקשר בין גיאוגרפיה לתרבות?

💡 בחרתי ב___ כי הן מספרות ש___, ומה שנשאר בחוץ הוא ___.

✍️ כתבו 'יומן מסע' קצר מהתחנה השלישית, עם תצפית אחת על נוף ואחת על אנשים.

🤝 שיתוף רשות

🏞️ הנוף שבלב + המשך

שאלות המשך:

- האם 'רוח המקום' היא דבר אמיתי, או שאנחנו מעניקים למקום את המשמעות שלו בדיעבד? טענו גם את הצד השני.
- הביאו יצירה – שיר, סיפור או ציור – שבה המקום מתפקד כמעט כמו דמות נוספת. מה הוא 'עושה' בעלילה?

💡 המקום ___ מעצב את ___ כי ___.

✍️ כתבו תיאור מקום בגוף ראשון, כאילו המקום עצמו מתבונן בכם.

🤝 שיתוף רשות

📍 מקום ושייכות + המשך

שאלות המשך:

- האם אפשר להשתייך לכמה מקומות בבת אחת? הביאו דוגמה מספרות או מחיים של מכרים (בלי שמות).
- האם שייכות למקום מחייבת גם אחריות כלפיו? מה היא כוללת?

💡 בית בשבילי הוא ___, כי ___.

✍️ כתבו הגדרה אישית ל'בית' בלי להשתמש במילים 'בית', 'משפחה' או 'קירות'.

🤝 שיתוף רשות

🗺️ מפה אישית + המשך

שאלות המשך:

- כל מפה בוחרת מה להבליט ומה להשמיט. מה המפה שלכם השמיטה, ולמה?
- איך ייראה קנה המידה של מפה רגשית – ימים, שעות, עוצמות? הציעו מקרא משלכם.

💡 במפה שלי בולט ___, ונעלם ___.

✍️ שרטטו מפה רגשית עם מקרא, קנה מידה ו'חץ צפון' – הכיוון שאליו אתם רוצים ללכת (אפשר לשמור לעצמכם).

🤝 שיתוף רשות

🏔️ גבולות וגשרים + המשך

שאלות המשך:

- יש אמנים שטוענים שמגבלה היא מנוע של יצירה (שיר בתבנית קבועה, צילום בשחור לבן). הציגו טענה נגדית.
- מה ההבדל בין גבול שמגן לבין חומה שמבודדת? איך יודעים מתי לבנות גשר?

💡 גבול מאפשר ___, אבל הופך לחומה כש___.

✍️ כתבו שיר בתבנית קשיחה (למשל ארבע שורות של חמש מילים) על הנושא 'גשר'.

🤝 שיתוף רשות

🔄 משמעות נסתרת + המשך

שאלות המשך:

- מתי שינוי מילה אחת הוא יצירתיות, ומתי הוא מניפולציה? הביאו דוגמה מעולם הפרסום או הכותרות.
- האם לפתגמים יש 'תוקף' – האם חוכמה של פעם עדיין נכונה היום? הביאו פתגם שהייתם מעדכנים.

💡 כשהחלפתי את ___ ב___, המשמעות עברה מ___ ל___.

✍️ צרו 'מילון פתגמים הפוכים': שלושה פתגמים, כל אחד עם מילה אחת שונה והסבר למשמעות החדשה.

🤝 שיתוף רשות

🏠 מקום שנעלם + המשך

שאלות המשך:

- הציגו טיעון בעד פיתוח וטיעון בעד שימור. איפה עובר האיזון?
- איך שירה, צילום או סיפור יכולים 'לשמור' מקום שכבר לא קיים?

💡 כשמקום משתנה, הולך לאיבוד ___ ונשאר ___.

✍️ כתבו קטע קצר 'לפני ואחרי' על מקום שהשתנה, אמיתי או דמיוני.

🤝 שיתוף רשות

🌆 עיר, כפר ומה שביניהם + המשך

שאלות המשך:

- הביאו נתון או תופעה גיאוגרפית (נגישות, תחבורה, שטחים פתוחים) שמשפיעה על חיי בני נוער. מה הייתם משנים?
- מצאו דמות ספרותית שמנסה לעזוב את המקום שלה – האם היא מצליחה? מה המקום משאיר בה?

💡 המקום שבו גדלים משפיע על ___, אבל לא קובע את ___.

✍️ כתבו מכתב מבני נוער בעיר לבני נוער בכפר (או להפך) שמתאר מה כל צד מפספס.

🤝 שיתוף רשות

🏆 גיבור ואנטי-גיבור + המשך

שאלות המשך:

- למה קוראים נמשכים לאנטי-גיבורים? מה זה אומר עלינו?
- אם מעשה רע נעשה מסיבות מובנות – האם זה מצדיק אותו? הציגו עמדה ועמדה נגדית.

💡 הדמות ___ מורכבת כי מצד אחד ___ ומצד שני ___.

✍️ כתבו 'עדות להגנה' קצרה בשם דמות שנחשבת לרעה בסיפור שאתם מכירים.

🤝 שיתוף רשות

💭 דיוק לעומת רגש + המשך

שאלות המשך:

- שירה מנסה לומר את מה שאי אפשר לומר. הביאו שורה שלדעתכם מצליחה בזה – למה?
- האם יש מצבים שבהם עדיף לא לנסח, אלא לשתוק או ליצור? מתי?

💡 קל לי יותר לבטא ___, כי ___.

✍️ כתבו את אותו רגע פעמיים: פעם בדיווח עובדתי ופעם בשפה פיוטית.

🤝 שיתוף רשות

🗣️ כוחן של מילים + המשך

שאלות המשך:

- אם אין לנו מילה לרגש מסוים – האם אנחנו מרגישים אותו פחות? הציגו טיעון בעד ונגד.
- איך מילים שמתארות קבוצות אנשים משפיעות על היחס אליהן? מה תפקידם של דוברי השפה בשינוי?

💡 לדעתי השפה ___ את המציאות, כי ___.

✍️ המציאו מילה עברית חדשה לתופעה של בני נוער היום, כתבו לה שורש, משקל והגדרה.

🤝 שיתוף רשות

שפה, מילים וכוחן

קול פנימי

איזו דמות ספרותית הייתם רוצים כ'יועצת אישית' ברגעים מאתגרים? מה היא הייתה רואה במצב שלכם שאתם לא רואים, ומה הייתם צריכים להיזהר מלקבל ממנה?

ספרות

שפה, מילים וכוחן

מילים שמרפאות

מחקרים ופילוסופים עסקו בכוח של מילים לפצוע ולרפא. מה הופך משפט אחד לבלתי נשכח – לטוב או לרע? ומה אחריותו של מי שמדבר כשהמילים שלו עלולות להישאר שנים?

חברה

שפה, מילים וכוחן

שפה של מסכים

תקשורת בכתב קצר – קיצורים, אימוג'ים, הודעות קוליות – יצרה סוג חדש של עברית. האם זו התדלדלות של השפה, או התפתחות טבעית שלה, כמו בכל דור? נמקו.

לשון

שפה, מילים וכוחן

שפת אם, שפת בית

בהרבה בתים בארץ מדברים יותר משפה אחת. מה שפה מעבירה מדור לדור מלבד מילים – הומור, חום, דרך חשיבה? ומה קורה לזהות כשהשפה של הבית נחלשת?

מורשת

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

אדם מול מכונה

מחשבים ורובוטים יודעים היום לכתוב, לצייר ולענות כמעט על כל שאלה. אילו שאלות לעולם לא יוכל מחשב לענות עליהן באמת – לא בגלל חוסר מידע, אלא בגלל מה שהוא? ומה זה מלמד על מה שהופך אותנו לאנושיים?

טכנולוגיה

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

זיכרון דיגיטלי, זיכרון אנושי

תמונה בטלפון שומרת רגע בדיוק מושלם; הזיכרון האנושי משנה, מוחק ומייפה. מה ערכו של כל אחד מהם? והאם העובדה שאנחנו מצלמים הכול משנה את האופן שבו אנחנו זוכרים – ואת מי שאנחנו?

מדע

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

חדשנות ומסורת

כדי להתקדם לעתיד אנחנו זקוקים לחדשנות. איזו מסורת, ערך או מנהג מהעבר אסור לנו לאבד בדרך אל המחר – ומי מחליט מה שווה לשמר ומה מותר להשאיר מאחור?

מורשת

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

48 שעות בלי מסך

דמיינו שאתם מכבים כל מסך ל-48 שעות. איזו פעילות 'אנלוגית' תמלא את הזמן, ומה הניסוי יגלה על ההרגלים, על הקשב ועל הבדידות או החופש שלכם? האם 'ניתוק' הוא מותרות או צורך?

חוסן

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

חיבור מחדש

מה המשמעות של 'קהילה' בעולם המודרני? האם היא נמדדת בכמות הקשרים ברשת, או במעשים קטנים שנעשים פנים אל פנים? ואולי קהילה מקוונת יכולה להיות אמיתית לא פחות?

חברה

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

פרטיות ושקיפות

בעולם שבו כל צעד ברשת משאיר עקבות, מה עוד נשאר פרטי? האם אנחנו מוותרים על פרטיות בתמורה לנוחות – ומה המחיר של הוויתור הזה לאדם ולחברה?

אזרחות

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

מי אחראי להמצאה?

כל המצאה – מהגלגל ועד הטלפון – יכולה לשמש לטוב ולרע. האם הממציאים אחראים למה שאחרים עושים בהמצאה שלהם? ואיך אפשר לחשוב על ההשלכות מראש?

מדע

טכנולוגיה, עתיד ואנושיות

מי בוחר בשבילנו?

תוכנות ממליצות לנו מה לקרוא, מה לשמוע ועם מי להתחבר, על סמך מה שבחרנו קודם. האם הן מרחיבות את העולם שלנו או סוגרות אותנו בתוך 'בועה'? ואיך שומרים על בחירה חופשית?

טכנולוגיה

שפה של מסכים ➕ המשך

שאלות המשך:

- מה הולך לאיבוד כשאין טון, מבט ושתיקה? ומה דווקא נוסף?
- השוו בין מכתב שנכתב לפני מאה שנה לבין הודעה של היום. מה כל אחד מהם מגלה על התקופה?

💡 לדעתי שפת ההודעות ___ כי ___.

✍️ כתבו 'שיחה' של חמש הודעות קצרות, ואז נסחו אותה מחדש כמכתב ספרותי.

שיתוף רשות

מילים שמרפאות ➕ המשך

שאלות המשך:

- האם 'חופש הביטוי' כולל חופש לפגוע? איפה אתם מותחים את הקו?
- ספרו (רק אם תרצו) על משפט טוב שנאמר לכם והשפיע – או בחרו דוגמה מסיפור.

💡 משפט נשאר איתנו כש___.

✍️ כתבו 'מכתב תודה למשפט' – למשפט שעשה לכם טוב, בלי לציין מי אמר אותו.

שיתוף רשות

קול פנימי ➕ המשך

שאלות המשך:

- האם יש סכנה ב'להשאיל' חוכמה מדמות שנכתבה בעולם ובתקופה אחרים? איך מתרגמים אותה להיום?
- איזו דמות הייתה היועצת הכי גרועה בשבילכם, ולמה דווקא היא מלמדת משהו?

💡 הדמות ___ הייתה עוזרת לי לראות ש___.

✍️ כתבו דיאלוג קצר ביניכם לבין הדמות-היועצת על החלטה שאתם מתלבטים בה (אמיתית או דמיונית).

שיתוף רשות

זיכרון דיגיטלי, זיכרון אנושי ➕ המשך

שאלות המשך:

- חוקרי זיכרון מתארים את הזיכרון כמשהו שנבנה מחדש בכל פעם. אם כך – האם זיכרון 'לא מדויק' הוא שקר?
- האם יש זכות לשכוח? מה קורה לאדם שכל טעות שלו נשמרת לנצח ברשת?

💡 תמונה שומרת ___, אבל רק הזיכרון שומר ___.

✍️ כתבו קטע שמתאר אותו אירוע פעמיים: כפי שנראה בתמונה, וכפי שהוא נשמר בזיכרון.

שיתוף רשות

אדם מול מכונה ➕ המשך

שאלות המשך:

- יש הטוענים שגם רגש הוא 'רק' חישוב של המוח. איך הייתם עונים להם?
- אם מכונה כותבת שיר שמרגש אתכם – האם הוא פחות 'אמיתי'? מה קובע את ערכה של יצירה?

💡 מחשב לא יוכל לענות על ___, כי זה דורש ___.

✍️ כתבו דיאלוג קצר בין אדם לרובוט שמנסה להבין מהו געגוע.

שיתוף רשות

שפת אם, שפת בית ➕ המשך

שאלות המשך:

- האם כדאי להשקיע בשמירה על שפת המשפחה, או להתמקד בשפה המשותפת? הציגו את שני הצדדים.
- איזו מילה מהבית שלכם או של חברים הייתם רוצים להכניס לעברית, ולמה?

💡 שפה מעבירה ___, ולכן ___.

✍️ כתבו קטע שבו משפט אחד בשפה אחרת 'חודר' לטקסט עברי, והסבירו מה הוא מוסיף.

שיתוף רשות

חיבור מחדש ➕ המשך

שאלות המשך:

- הביאו דוגמה לקהילה ברשת שעזרה באמת למישהו, ודוגמה לקשרים ברשת שהרחיקו אנשים.
- מה ההבדל בין 'קהל' לבין 'קהילה'? איך הופכים אחד לשני?

💡 קהילה אמיתית נבנית כש___.

✍️ נסחו 'אמנה' של חמישה עקרונות לקהילה טובה – ברשת ומחוצה לה.

שיתוף רשות

48 שעות בלי מסך ➕ המשך

שאלות המשך:

- יש הטוענים שהבעיה אינה במסך אלא באופן השימוש. מה דעתכם?
- השוו בין שעמום של פעם לשעמום של היום. האם לשעמום יש ערך יצירתי?

💡 בלי מסכים הייתי מגלה ש___.

✍️ כתבו 'יומן ניתוק' דמיוני: שלוש רשומות – אחרי שעה, אחרי יום ובסוף.

שיתוף רשות

חדשנות ומסורת ➕ המשך

שאלות המשך:

- האם מסורת שאינה משתנה בכלל יכולה לשרוד? הביאו דוגמה למסורת שהתחדשה.
- הציגו טיעון שלפיו דווקא שבירת מסורת מסוימת הייתה צעד מוסרי קדימה.

💡 מסורת ששווה לשמור היא ___, כי ___.

✍️ כתבו מכתב מאדם בעוד מאה שנה, שמודה לדור שלכם על משהו אחד ששמר.

שיתוף רשות

מי בוחר בשבילנו? ➕ המשך

שאלות המשך:

- האם בחירה שהושפעה מהמלצה היא עדיין בחירה שלנו? הציגו שתי עמדות.
- הציעו הרגל אחד שיעזור לכם לפגוש רעיונות שונים משלכם.

💡 כדי לצאת מהבועה הייתי ___.

✍️ כתבו 'מניפסט' קצר של בני נוער שרוצים לבחור בעצמם.

שיתוף רשות

מי אחראי להמצאה? ➕ המשך

שאלות המשך:

- הביאו דוגמה היסטורית להמצאה שהשפעתה הפתיעה גם את ממציאיה.
- אם הייתם ממציאים משהו שעלול להזיק – הייתם מפרסמים אותו? נמקו.

💡 הממציא/ה אחראי/ת ל___, אבל לא ל___.

✍️ כתבו 'דף אזהרה' להמצאה דמיונית: שלוש תועלות ושלושה סיכונים.

שיתוף רשות

פרטיות ושקיפות ➕ המשך

שאלות המשך:

- יש הטוענים: 'אם אין לך מה להסתיר, אין ממה לפחד'. הציגו טיעון נגדי.
- איזה מידע על עצמכם לעולם לא הייתם רוצים שמחשב יידע, ולמה?

💡 פרטיות חשובה כי ___.

✍️ נסחו 'מגילת זכויות דיגיטלית' קצרה לבני נוער.

שיתוף רשות

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

מנהיגות שקטה

מנהיגים מוערכים לרוב בזכות נוכחות, נאומים ורעש. מהי 'מנהיגות שקטה' – השפעה חיובית שקורית מאחורי הקלעים? האם היא פחות חשובה, או שדווקא עליה נשען כל השאר?

חברה

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

כישלון כמנוף לצמיחה

חשבו על רגע שבו משהו השתבש או לא הצליח כמו שרציתם – ובסוף לימד אתכם שיעור חשוב על עצמכם. האם כל כישלון מלמד? ומה ההבדל בין כישלון שמצמיח לכישלון שרק כואב?

חוסן

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

בחירה ואחריות

האם האדם הוא תוצר של הסביבה, הגנים והנסיבות שלו, או שהוא מעצב את גורלו מחדש בכל רגע? ואם האמת איפשהו באמצע – כמה אחריות אפשר לדרוש מאדם על מעשיו?

חוסן

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

הקול האחר

חשבו על מצב שבו הייתם במיעוט או שהדעה שלכם הייתה שונה מכולם. מתי חובה להשמיע את הקול הייחודי שלכם, ומתי חוכמה היא לשתוק ולהקשיב? ומה עושה החברה כדי לאפשר לקולות אחרים להישמע?

אזרחות

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

שיעור אחד לעולם

אילו הייתם מעבירים שיעור קצרצר לעולם כולו על נושא אחד שבוער בכם ומעניק לכם השראה – מה היה הנושא, מה המסר המרכזי, ואיך הייתם גורמים לאנשים שונים כל כך מכם להקשיב?

חוסן

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

חלומות ומציאות

אומרים לנו 'לכו אחרי החלום', אבל גם 'תהיו מציאותיים'. איך מאזנים בין שאיפות גדולות לבין מגבלות של זמן, כסף ונסיבות? ומי מחליט מה 'מציאותי'?

חוסן

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

חוסן ופגיעות

בחברה שמעריכה חוזק, קשה להודות בחולשה או לבקש עזרה. האם חוסן פירושו לא להישבר – או דווקא היכולת להישען על אחרים ולקום? מה הייתם רוצים שהחברה תלמד על זה?

חוסן

חוסן אישי, בחירה ומנהיגות

זמן כבחירה

יש לנו 24 שעות ביממה, וכל בחירה במשהו היא ויתור על משהו אחר. איך אתם מחליטים על מה 'שווה' לבזבז זמן? והאם מנוחה ושעמום הם בזבוז – או צורך?

מדע

חברות ושייכות

מהי חברות?

פילוסופים מימי קדם הבחינו בין חברות של תועלת, של הנאה ושל ערך משותף. איזו חברות אתם הכי מעריכים, והאם חברות 'של תועלת' היא בהכרח פחותה? מה מבחין בין חבר אמיתי לבין מכר נעים?

חברה

חברות ושייכות

להיות החדש/ה

להיות חדש/ה – בכיתה, בעיר, בארץ – זו חוויה של חוסר ודאות ושל הזדמנות. מה עוזר לאדם חדש להרגיש שייך, ועד כמה האחריות לקליטה מוטלת על הקבוצה ולא רק על מי שמגיע?

חברה

חברות ושייכות

היחיד והקבוצה

הקבוצה נותנת לנו כוח, זהות וביטחון – אבל עלולה גם לגרום לנו לעשות דברים שלבד לא היינו עושים. איך שומרים על קול אישי בתוך קבוצה חזקה, ומתי נכון לוותר עליו לטובת המשותף?

חברה

חברות ושייכות

ריב, סליחה ותיקון

מה הופך התנצלות לכנה, ומה הופך סליחה לאפשרית? האם יש פגיעות שאי אפשר לסלוח עליהן, או שסליחה היא תמיד בחירה של הנפגע? חשבו על מסורות ותרבויות שונות של תיקון.

מורשת

בחירה ואחריות + המשך

שאלות המשך:

- הציגו את העמדה שאינה שלכם בצורה הכי משכנעת שאתם יכולים.
- הביאו דמות מספרות שהבחירות שלה נראו 'כפויות' – האם הייתה לה דרך אחרת?

אני מאמין/ה שאנחנו ___, ולכן ___.

כתבו סיפור קצר שבו אותה דמות מגיעה לשני סופים שונים בגלל בחירה אחת.

שיתוף רשות

כישלון כמנוף לצמיחה + המשך

שאלות המשך:

- יש תרבויות ומשפחות שבהן כישלון נחשב לבושה, ואחרות שבהן הוא נחשב לניסיון. איך זה משפיע על הנכונות להעז?
- מצאו בספרות או בהיסטוריה של המדע דוגמה לכישלון שהוביל לתגלית.

הכישלון לימד אותי ש___.

כתבו 'קורות חיים של כישלונות' – שלושה כישלונות קטנים ומה כל אחד לימד (אפשר לשמור לעצמכם).

שיתוף רשות

מנהיגות שקטה + המשך

שאלות המשך:

- האם מנהיגות שקטה יכולה להיות גם תירוץ לא לקחת אחריות גלויה? איפה הגבול?
- הביאו דוגמה מספרות, מהיסטוריה או מספורט (בלי אנשים חיים) לדמות שהובילה בלי במה.

מנהיגות שקטה באה לידי ביטוי כש___.

כתבו 'נאום' של מנהיג/ה שקט/ה – שלוש שורות בלבד.

שיתוף רשות

חלומות ומציאות + המשך

שאלות המשך:

- האם ויתור על חלום יכול להיות בחירה בוגרת ולא כישלון? הביאו דוגמה.
- איזה חלום של הדור הקודם נשמע פעם בלתי אפשרי והיום הוא שגרה?

החלום שלי ___, והצעד הראשון ___.

כתבו מכתב לעצמכם בעוד עשר שנים, עם חלום אחד וצעד ראשון אחד.

שיתוף רשות

שיעור אחד לעולם + המשך

שאלות המשך:

- מה ההבדל בין ללמד לבין להטיף? איך שומרים על הקו?
- מי היה המורה הכי משמעותי/ת שלכם – אדם, ספר או חוויה – ומה הוא/היא עשה/תה אחרת?

הייתי מלמד/ת את העולם ש___, כי ___.

כתבו את מערך השיעור: פתיחה, רעיון מרכזי אחד ושאלה לסיום.

שיתוף רשות

הקול האחר + המשך

שאלות המשך:

- הביאו דוגמה היסטורית או ספרותית לדמות שעמדה לבד מול הרוב – והתבררה כצודקת, או דווקא כטועה.
- מה ההבדל בין עקשנות לבין עמידה על עיקרון?

כדאי להשמיע קול אחר כש___, וכדאי להקשיב כש___.

כתבו פסקה שמציגה דעה לא פופולרית בכבוד, עם נימוק ועם הכרה בצד השני.

שיתוף רשות

מהי חברות? + המשך

שאלות המשך:

- האם חבר אמיתי צריך להגיד לכם אמת לא נעימה, או לתמוך בכם בכל מצב? הציגו את שני הצדדים.
- הביאו חברות מיצירה ספרותית שעמדה במבחן – או נשברה. מה הכריע?

חברות אמיתית נמדדת ב___.

כתבו מכתב לחבר/ה (אמיתי/ת או דמיוני/ת) על מה שהחברות הזאת לימדה אתכם.

שיתוף רשות

זמן כבחירה + המשך

שאלות המשך:

- פילוסופים ומשוררים כתבו על קוצר החיים. האם המחשבה הזאת מעוררת חרדה או השראה?
- אם הייתם מקבלים שעה נוספת ביום – מה הייתם עושים בה, ומה זה אומר על סדרי העדיפויות שלכם?

הזמן שלי הכי שווה כש___.

מפו יום רגיל שלכם בעוגה של 24 חלקים, וסמנו מה הייתם משנים.

שיתוף רשות

חוסן ופגיעות + המשך

שאלות המשך:

- הציגו עמדה נגדית: מתי עצמאות מלאה היא דווקא כוח?
- מה מבוגר/ת יכול/ה להגיד לנער/ה שמבקש/ת עזרה, כדי שירגיש/תרגיש שזה היה נכון?

חוסן בעיניי הוא ___, ולא ___.

כתבו רשימה של 'חמישה דברים שמחזיקים אותי' – אנשים, מקומות, הרגלים (אפשר לשמור לעצמכם).

שיתוף רשות

ריב, סליחה ותיקון + המשך

שאלות המשך:

- האם סליחה משמעה לשכוח? הציגו עמדה ועמדה נגדית.
- הביאו סיפור או מחזה שבו התיקון בין דמויות מגיע באיחור – מה זה עושה לקורא?

סליחה אפשרית כש___.

כתבו התנצלות שמכילה שלושה רכיבים: הכרה, אחריות ותיקון (לדמות מסיפור).

שיתוף רשות

היחיד והקבוצה + המשך

שאלות המשך:

- ניסויים מפורסמים בפסיכולוגיה הראו שאנשים נוטים ליישר קו עם הרוב גם כשהוא טועה. למה, לדעתכם?
- הביאו דוגמה שבה קבוצה השיגה משהו שאף יחיד לא היה מצליח בו.

בקבוצה אני שומר/ת על עצמי כש___.

כתבו סצנה קצרה שבה דמות אחת בקבוצה אומרת 'רגע, אני לא בטוח/ה'.

שיתוף רשות

להיות החדש/ה + המשך

שאלות המשך:

- האם מי שמגיע צריך 'להתאים את עצמו', או שהקבוצה צריכה להשתנות? איפה האיזון?
- הביאו דמות ספרותית שהייתה 'זרה' במקום חדש. מה היא ראתה שהמקומיים לא ראו?

קליטה טובה היא כש___.

כתבו מדריך קצר בן חמש עצות 'איך לקבל מישהו חדש' – מנקודת המבט של מי שהיה חדש.

שיתוף רשות

חברות ושייכות

הכלה אמיתית

קל לדבר על הכלה, וקשה לחיות אותה. מה ההבדל בין הכלה אמיתית לבין 'סבלנות' מנומסת? איך נראית כיתה שבה כל אחד ואחת – עם כל השוני – מרגישים שיש להם מקום?

אזרחות

חברות ושייכות

קשרים מקוונים

חלק מהקשרים שלנו מתקיימים בעיקר דרך מסכים – עם חברים רחוקים, עם אנשים שמעולם לא פגשנו. האם קשר כזה יכול להיות עמוק כמו קשר פנים אל פנים? מה הוא מאפשר ומה הוא מחסיר?

טכנולוגיה

חברות ושייכות

כולם עושים את זה

'כולם עושים את זה' הוא אחד המשפטים החזקים בחברה. מתי ההשפעה של הסביבה מועילה – ומתי היא מסוכנת? ואיך מפתחים יכולת להגיד 'לא' בלי לאבד את מקומנו בקבוצה?

חוסן

חברות ושייכות

שייכות וזהות

אנחנו שייכים בבת אחת לכמה קבוצות – משפחה, כיתה, קהילה, תחביב, שפה. מה קורה כשהשייכויות האלה מושכות לכיוונים שונים? והאם זהות היא משהו שמוצאים, או משהו שבונים?

ספרות

כולם עושים את זה + המשך

שאלות המשך:

- האם גם אופנה, טעם מוזיקלי ודעות הם תוצאה של לחץ חברתי? מה בכל זאת 'שלנו'?
- הביאו דוגמה ללחץ חברתי חיובי שהוביל לשינוי טוב.

💡 אני מזהה לחץ חברתי כש___.

✍️ כתבו מונולוג פנימי של דמות ברגע שבו היא מחליטה אם להצטרף.

🤝 שיתוף רשות

קשרים מקוונים + המשך

שאלות המשך:

- הציגו טיעון שלפיו לפעמים קל יותר להיות כנים דווקא מאחורי מסך.
- מה הייתם מוסיפים לקשר מקוון כדי להעמיק אותו?

💡 קשר מקוון יכול להיות עמוק כש___.

✍️ כתבו שני מכתבים לאותו חבר/ה: אחד כהודעה ואחד בכתב יד, והשוו.

🤝 שיתוף רשות

הכלה אמיתית + המשך

שאלות המשך:

- האם יש גבול להכלה? למשל, האם צריך להכיל גם התנהגות פוגענית?
- תנו דוגמה למעשה קטן ויומיומי שמשדר 'אתה/את שייך/ת כאן'.

💡 הכלה אמיתית היא ___, ולא ___.

✍️ נסחו 'מדד הכלה' של חמש שאלות לבדוק את הכיתה שלכם.

🤝 שיתוף רשות

שייכות וזהות + המשך

שאלות המשך:

- האם שייכות חזקה לקבוצה אחת יכולה להרחיק אותנו מאחרים? איך נמנעים מזה?
- בחרו שיר או סיפור שעוסקים בזהות כפולה או מורכבת. מה הדובר/ת מרגיש/ה?

💡 הזהות שלי נבנית מ___.

✍️ ציירו 'מעגלי שייכות' ורשמו בכל מעגל מה הוא נותן לכם (אפשר לשמור לעצמכם).

🤝 שיתוף רשות